

EESTI HARIDUSE-SÕPRADE SELTSI
TEATAJA

ILMUB VEEBRUARIS, APRILLIS, JUUNIS, AUGUSTIS, OKTOOBRI JA
DETSEMBRIS

TOIMETUS JA TALITUS: TALLINN, MUNDI 3. TELEFON 430-06

Nr. 6

DETSEMBER 1939

EESTI HARIDUSE-SÕPRADE SELTSI VÄLJAANNE
TALLINN, 1939

Eksamieelseist kursused

I *Kordamiskursus* algab 6. jaanuaril 1940. aastal kell 10 hommikul Eesti Hariduse-Sõprade Seltsi Poeglaste Eraprogrammide Instituudi ruumides Tallinnas, Narva maantee 63. Sel kursusel käsitletakse matemaatikat, saksa keelt ja joonistamist.

Kursusest osavõtt on soovitatav kõigile õpilastele, eriti aga neile kes tulevad eeloleval jaanuarisessioonil mainitud aineis eksamile.

Kursuse maks — 5 krooni. Kursus kestab 6.—11. jaanuarini 1940. a.

II *Inglise keele harjutuskursus* algab 6. jaanuaril 1940. aastal kell 4 pärast lõunat Eesti Hariduse-Sõprade Seltsi Poeglaste Eraprogrammide Instituudi ruumides Tallinnas, Narva maantee 63.

See kursus on kohustuslik kõigile neile, kes *algavad* inglise keele õppimist, s. t. kõigile programmide instituudi III klassi ja reaalkooli II klassi õpilastele, kes õpivad inglise keelt *teise* võõrkeelena ja kõigile reaalkooli I klassi õpilastele, kes õpivad inglise keelt *esimese* võõrkeelena.

Selle kursuse aeg on valitud nii, et inglise keele tunnid ei lange kordamiskursuse tundidega kokku. Järelikult on kõigil õpilastel

võimalik osa võtta nii kordamiskursusest kui ka inglise keele harjutuskursusest.

Kursus vältab 16 tundi, lõppedes 9. jaanuaril. Kursuse maks — 3 krooni.

III *Võimlemise kursus* algab 14. jaanuaril 1940. aastal kell 9 hommikul Tallinna Poeglaste gümnaasiumi ruumes, Tallinn, Vabaduse pst. 2.

IV *Laulmise kursus* algab 14. jaanuaril 1940. aastal kell 11 hommikul Tallinna Poeglaste gümnaasiumi ruumes, Tallinn, Vabaduse pst. 2.

Laulmine ja võimlemise kursus on kohustuslik kõigile neis aineis eksamile tulijaile. Laulmise ja võimlemise kursus on tasuta.

V *Riigikaitseõpetuse* kursus algab 14. jaanuaril 1940. aastal kell 1 pärast lõunat Tallinna Poeglaste gümnaasiumi ruumes, Tallinn, Vabaduse pst. 2. Kursuse maks on 2 krooni. Kursusest osavõtt on kohustuslik kõigile selles aines eksamile tulijaile meesõpilasile. Kursusele tulijad on kohustatud esitama vähemalt üks nädal enne kursuse algust kirjandi teemale „Eesti Vabadussõda“ ning töötama läbi tööjuhatusis näidatud õppematerjali riigikaitseõpetuse õpikust.

Kõigil õpilasil, kes ilmuvad joonistamise kursusele või eksamile, tuleb võtta kaasa

joonistamise ja joonestamise tarbed, nagu blokk, pliats, kumm, joonlaud, sirkel, värvid jne.

Kõigil eelpoolmainitud kursused (I—V) osa võtta soovijail tuleb registreeruda suuliselt või kirjateel kooli kantseleis hiljemalt 22. detsembril 1939. aastal kella kolmeks pärast lõunat. Samaks ajaks tuleb tasuda ka kursuse maks.

Kodukeskkooli juhataja.

Võõrkeelte vahetamise palved

tuleb esitada kõigil Kodukeskkooli progümnaasiumi, reaalkooli ja gümnaasiumi kursust õppijail, kes soovivad esimese võõrkeelena anda eksami saksa, vene või prantsuse keeles. Selleks tuleb saata Kodukeskkooli kantseleisse järgmisesisuline palve:

Haridusministeeriumi Kooliosakonna Direktorile
(palve esitaja nimi ja aadress)
palve.

Soovides õiendada progümnaasiumi (või reaalkooli või gümnaasiumi) lõpueksamid, palun lubada mulle valida esimeseks võõrkeeleks inglise keele asemel saksa (või vene, või prantsuse) keele ja teiseks võõrkeeleks saksa keele asemel inglise (või vene, või prantsuse) keele.

(Koht ja aeg). (Palve esitaja allkiri).

Kõigil õpilasil, kes 1940. aasta jaanuaris ka-
vatsevad tulla eksamile ning kellel ei ole vöör-
keelte vahetuseks vastavat luba, tuleb eespool
näidatud palve saata Kodukeskkooli kantseleisse
hiljemalt 22. detsembriks 1939. aastaks kella
kolmeks.

Riigikaitseõpetuse eksameist vabanevad

õpilased, kes täitnud sundusliku sõjaväeteenistu-
se kohustuse ning esitavad allpoolnäidatud palve
ühes reservitunnistuse ning selle lihtärakirjaga
hiljemalt 22. detsembriks 1939. aastaks kella
kolmeks.

Haridusministeeriumi Kooliosakonna Direktorile
(palve esitaja nimi ja aadress)

palve.

Lisades siia juurde oma sõjaväeteenistu-
sest vabastamise tunnistuse ühes lihtärakir-
jaga, palun mind progümnaasiumi (või
reaalkooli, või gümnaasiumi) lõpueksamil
vabastada riigikaitseõpetuse eksamist.

Tunnistuse palun pärast ära kirja kinnita-
mist tagasi saata.

Lisa: tunnistus ära kirjaga.

(Koht, aeg).

(Palve esitaja allkiri).

Kodukeskkooli reaalkooli, progümnaasiumi ja gümnaasiumi õpilaste eksamid

toimuvad 1940. aasta jaanuaris järgmiselt:

- neljapäeval, 11. jaan. — eesti keel (kirjalik),
reedel, 12. jaan. — matemaatika (kirjalik),
laupäeval, 13. jaan. — saksa keel (kirjalik),
esmaspäeval, 15. jaan. — inglise ja prantsuse
keel (kirjalik),
teisipäeval, 16. jaan. — ajalugu ühes kodaniku-
teadusega ja võimlemine,
kolmapäeval, 17. jaan. — maateadus ühes kos-
mograafiaga, käsitöö ja mõtteteadus,
neljapäeval, 18. jaan. — eesti keel (suuline) ja
laulmine,
reedel, 19. jaan. — joonistamine ja joonestamine
ning kodanikuteadus ühes majandusteadu-
sega,
laupäeval, 20. jaan. — saksa keel (suuline) ja
riigikaitseõpetus,
esmaspäeval, 22. jaan. — matemaatika (suuline),
teisipäeval, 23. jaan. — inglise ja prantsuse keel
(suuline),
kolmapäeval, 24. jaan. loodusteadus ühes keemia
ja tervishoiuga,
neljapäeval, 25. jaan. — füüsika ja kosmograa-
fia ning
reedel, 26. jaan. — ladina ja vene keel.

Eksamid toimuvad Tallinna Poeglaste gümnaasiumi ruumes — Tallinn, Vabaduse pst. 2.

Eksamite algus on iga päev kell 5 pärast lõunat.

Õpetajate üldkoosolek eksamite tulemuste kindlaksmääramiseks on 30. jaanuaril 1940. a.

Esimeselksamipäeval tuleb igal eksaminandil kella 9 ja 11 vahel käia Kodukeskkooli kantseleis, et veenduda, kas ei ole mingeid takistusiksamile pääsemiseks.

Kõigil eksaminandel on kohustuseks teatada omaksamile tuleku soovist Kodukeskkooli kantseleile hiljemalt 22. detsembriks 1939. aastaks kella kolmeks pärast lõunat.

Eksamisooviavaldus esitatagu allpool näidatud vormi järgi.

Kodukeskkooli juhatajale

(eksaminandi nimi) poolt

avaldus.

Palun mind lubada reaalkooli (või progümnaasiumi, või gümnaasiumi humanitaarharu, või gümnaasiumi reaalharu) lõpueksameile järgmistes ainetes: (ainete nimetus).
(Koht ja aeg).

(Eksaminandi allkiri).

Koos eksami sooviavaldusega tuleb esitada neil eksaminandel, kes ilmuvad jaanuaris 1940. aastal esimesele eksamisessioonile, ka järgmised dokumendid ning lisandid, kui need ei ole saadetud juba varem kooli kantseleisse:

- a) enda haridust tõendav dokument,
- b) isikutunnistuse kinnitatud ära kiri ja
- c) 2 päevapilti (suurus 4×5 cm).

Eksaminandid, kes pärast haridust tõendava dokumendi või isikutunnistuse väljaandmist on nime vahetanud, olgu nime eestistamise või abiellumise korras, peavad esitama ka perekonna-seisuameti tõenduse nime muutmise kohta.

Eksamimaks on 25 krooni kõikide lõpueksamite eest kokku. Need eksaminandid aga, kes on õppinud Kodukeskkoolis läbi vähem kui kolme klassi kursuse, maksavad 35 krooni eksamimaksu. Eksamimaks tuleb tasuda korraga täies ulatuses esimesele eksamisessioonile ülesandmisel.

Järeleksamimaks on 5 krooni ainelt, mis tunnistati eksamikomisjoni poolt eelmises sessioonis nõrgaks või puudulikuks.

Kõigil eksaminandidel, kellele 1939. aasta septembri-sessioonis määrati järeleksamid, tuleb mainitud järeleksamid õiendada 1940. aasta jaanuari-sessioonis.

Eksameile lastakse ainult need õpilased, kes on esitanud kõik nõutavad kontrolltööd, eksami-

sooviavalduse ja kõik tarvilikud lisandid ja dokumendid ning tasunud hiljemalt 22. detsembriks 1939. aastaks kella kolmeks kõik õppe- ning eksami- või järeleksamimaksud.

Eksamikord on järgmine. Kooli lõpueksamid võib anda ühes, kahes või kolmes üksteisele pidevalt järgnevas sessioonis. Esimesel ja teisel sessioonil on võimalik määrata eksaminandile järeleksameid, kui ta osutub ühes või kahes aines mitterahuldavaks. Kolmandal sessioonil ei saa enam kellelegi järeleksameid määrata. Eksaminandi enda valida on, missugustes ainetes ta mingil sessioonil eksamile tuleb, arvatud välja ainult emakeel, mis tuleb õiendada esimesel sessioonil.

Botaanika, zoologia, keemia ja tervishoid tuleb anda ühes eksamisessioonis.

Kodukeskkooli juhataja.

Eksamid Kodupõllunduskeskkoolis toimuvad 4. ja 5. jaanuaril 1940. aastal.

Eksamid algavad kell 10 hommikul Eesti Hariduse-Sõprade Seltsi Poeglaste Eraprogramma ruumes Tallinnas, Narva maantee 63.

Kõigil eksaminandel tuleb käia Kodupõllunduskeskkooli kantseleis esimesel eksamipäeval kella 9 ja $1\frac{1}{2}$ 10 vahel, et veenduda, kas ei ole mingeid takistusi eksamile tulemiseks.

Eksamile ülesandmise viimaseks tähtpäevaks on 22. detsember 1939. aastal kell kolm.

Ülesandmisel märgitagu täpselt, missugustes ainetes soovitakse eksameid õiendada.

Õpilased, kes lõpueksamite õiendamist alustavad, on kohustatud tasuma hiljemalt 22. detsembriks 1939. aastaks kella kolmeks lõpueksamite maksu 25 krooni.

Alates järgmisest eksamisessioonist tuleb igal eksaminandil tasuda iga aineeksami eest 1 kroon eksamimaksu.

Eksamile lastakse ainult need õpilased, kes on esitanud kõik nõutavad kontrolltööd ja eksamisooviavalduse ning tasunud kõik aine- või lõpueksami maksud.

Kodupõllunduskeskkooli juhataja.

Eesti Hariduse-Sõprade Seltsi õppeasutustesse vastuvõetud õpilased 1939. a. oktoobris ja novembris

1. Aasa, Ellen,	11. Laasi, Helmi,
2. Albo, Martin,	12. Lasman, Evald,
3. Fiks, Johannes-
Rudolf,	13. Laul, Tamara,
4. Haidak, Aksel,	14. Lauriste, Jüri,
5. Hiieste, Johannes,	15. Liiband, Linda,
6. Jõeäär, Laine,	16. Liiband, Meida,
7. Kapsi, Svea,	17. Liivak, Eerik,
8. Kilkmees, Militsa,	18. Lindam, Konstan-
tin,
9. Kolk, Evald-Hugo,	19. Lindvere, August,
10. Kõrboja, Enno,	20. Lippur, Paul,

21. Lubi, Lydia,	37. Remm, Aita,
22. Mett, Mihkel,	38. Saag, Vilma,
23. Mikkal, Bernhard,	39. Sein, Osvald,
24. Murd, Meeri,	40. Silm-Ludeks, Aili,
25. Männikoks, Ernst,	41. Susi, Leo,
26. Nirk, Kärt,	42. Sõmer, Edgar,
27. Nurmsaar, Johan-	43. Tammoja, Vaike,
nes,	44. Teder, Erika,
28. Ots, Tõnu,	45. Tomp, August,
29. Ottenson, Franz,	46. Toomla, Arnold,
30. Pajula, Oskar,	47. Treier, Olga,
31. Palu, Jaak,	48. Trilljärv, Heinrich,
32. Pappel, Juno-Ro-	49. Ungerson, Johan,
land,	50. Uustalu, Johannes,
33. Pass, Arnold,	51. Veiksalu, Verner,
34. Pikner, Anton,	52. Virvelaid, Paul ja
35. Pilviste, Endel,	53. Väljääots, Elmar.
36. Randmaa, Raivo,	

Igal uuel õpilasel tuleb tasuda 1939. a. aastamaks (3 krooni) kahe kuu jooksul kooli astumise päevast arvates; vastasel korral loetakse ta koolist lahkunuks.

Eesti Hariduse-Sõprade Seltsi õppeasutustest on loetud lahkunuks:

- a) õppenõukogu otsusel:
1. Ilja, Arnold,
 2. Jõgi, Evald,

3. Köster, Elivas,
4. Meesak, Hugo,
5. Piin, Harald ja
6. Rahi, August.

b) Aadressi teatamata jätmise pärast:

1. Alt, Aleksander-Eino,
2. Koppel, August ja
3. Veltman, Aleksander.

c) Omal soovil:

1. Kullam, Jüri,
2. Leosk, Paul,
3. Ojasson, Harald,
4. Palm, Marcelle-Beatrice,
5. Pilviste, Endel,
6. Rosenvald, Ilse ja
7. Vaino, Grete.

Vormimüts

Paljude õpilaste soovil võttis Kodukeskkooli ja Kodupõllunduskeskkooli ülalpidaja — Eesti Hariduse-Sõprade Selts — päevakorda õpilaste vormimütsi küsimuse. Seltsi juhatus, kaalunud mainitud küsimust kõigikülgselt, *otsustas lubada kanda Kodukeskkooli ja Kodupõllunduskeskkooli õpilasil vormimütsi koos mütsimärgiga.*

Vormimüts on tumesinisest kalevist valgete äärepaelttega ning -kantidega, poeglastele — no-

kaga ja tütarlastele — baretikujuline. Märki, mis sarnaneb üldjoontes senisele rinnamärgile, kuid on pisut heledamast metallist, kantakse mütsi vasakul küljel.

Vormimüts ei ole Kodukeskkooli ja Kodupõllunduskeskkooli õpilasile sunduslik. Kuid need õpilased, kes seda kanda soovivad, võivad mütsi tellida kooli kantseleist, teatades tellimisel ühtlasi oma pea ümbermõõdu sentimeetrites ning tasudes ette mütsi ja märgi raha — kokku 5 kr.

Mütsi ei saa tellida need õpilased, kelle kohta puuduvad kooli kantseleis kindlad andmed, et nad on vähemalt kuueklassilise algkooli haridusega.

Esimese suvipraktika kohustuse

on täitnud peale eelmises Teataja numbris loetletud 10 õpilase veel

Lilles, Jaan.

Kodupõllunduskeskkooli aineeksamid tasu alla

Seni kehtis kord, et Kodupõllunduskeskkooli õpilased võisid aineeksameid anda eritasuta. Kui aga eksaminand aineeksamil läbi kukkus, siis pidi ta selle eksami teiskordse õiendamise eest tasuma 1 kroon 50 senti.

Kooli ülalpidaja otsusega on nüüd seda korda muudetud nii, et igal Kodupõllunduskeskkooli õpilasel tuleb tasuda iga aineeksami eest, õien-

dagu ta seda siis esimest, teist või kolmandat korda, 1 kroon.

See kord hakkab kehtima käesoleva Teataja numbri ilmumisega.

Kodukeskkooli õppemaksu kõrgendati

Kõik õpilased, kes astuvad Kodukeskkooli progümnaasiumi või reaalkooli või lähevad Kodukeskkooli progümnaasiumi või reaalkooli ühest klassist järgmisesse üle pärast 1. jaanuarit 1940. aastat, maksavad iga klassi eest õppemaksu 50 krooni, kui tasuvad selle summa korraga või 60 krooni, kui tasuvad selle summa osakaupa. Osakaupa tasumisel tuleb 30 krooni maksta kohe, kuna ülejäänud 30 krooni makstakse hiljemalt kuue kuu jooksul.

Uus matemaatika õpetaja

Saksamaale sõitnud härra P. Ederbergi asemele valis Eesti Hariduse-Sõprade Selts Kodukeskkooli ja Kodupõllunduskeskkooli matemaatika õpetajaks Poeglaste Eraprogümnaasiumi õpetaja härra Ott Rünk'i, kes asub oma ametikohuste täitmisele alates 1. jaanuarist 1940. a.

Matemaatika parandusmärkide tähendusi

Matemaatika õpetaja juhib õpilaste tähelepanu allpool näidatud parandusmärkidele, mis

esinevad tema poolt parandatud matemaatika kontrolltöodes.

- || (kaks vertikaalset rööbasjoont) paranduste väljal märgitsevad, et avalduses on põhimõtteline (sisuline) viga tehtud.
- (üks horisontaalne sirgjoon) paranduste väljal või avalduse all märgitseb, et on tehtud arvutusviga.
- ~ ~ ~ (laineline horisontaalne joon) paranduste väljal või avalduse all märgitseb ebaotstarbekohast lahendamise käiku.
- ⊂ (look) avalduse all või paranduste väljakul märgitseb puudulikku täpsust.

Kirjandite võistlus

Eesti Hariduse-Sõprade Seltsi juhatus otsustas kuulutada välja kirjandite võistluse teemale „*Kooliea ületanute edasiõppimise võimalusi Eestis üld- ja kutsehariduse alal*“.

Auhindu on määratud seltsi poolt: I auhind — tasuta õppimine Kodukeskkoolis või Kodupõllunduskeskkoolis — kolme klassi kursuse ulatuses — 150 krooni väärtuses, II auhind — tasuta õppimine Poeglaste Eraprogrammis ühe klassi kursuse ulatuses — 100 krooni väärtuses ja III auhind — tasuta õppimine Era-Majandus-

kursusel kogu kursuse ulatuses — 50 krooni väärtuses.

Kõiki seltsi poolt antavaid auhindu on nende saajail lubatud anda edasi kolmandatele isikutele, kui auhinna saaja ei soovi ise kasutada õppimise õigust.

Peale seltsi poolt määratud auhindade määras K.-ü. „Loodus“ omalt poolt ergutusauhinnana „Väikese Entsüklopeedia“ 15 kr. väärtuses.

Kirjutis peab olema selgesti loetavas käsikirjas, mis din-formaadis ei ületa 8 lehekülge.

Võistluskirjutised tuleb esitada mingi märgusõna all hiljemalt 1. veebruariks 1940. aastaks Eesti Hariduse-Sõprade Seltsi juhatusesele, Tallinn, Mundi 3. Kirjutisega koos esitatagu ka sama märgusõna kandev kinnine ümbrik, milles leiduvad andmed kirjutise autori nime ja elukoha kohta.

Juryesse kuuluvad endine haridusminister N. Kann, Haridusministeeriumi peainspektorid mag. phil. J. Aavik ja mag. agr. J. Nõu, koolide direktorid M. Meiusi ja G. Puu ning Läänemaa koolide inspektor H. Summer.

Vastutav toimetaja: Gustav Puu.

Eesti Ühistrükikoda, Tallinnas 1939